

Briselē, 2018. gada 5. jūnijā
(OR. en)

9717/18

ENFOPOL 299
FREMP 92

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2018. gada 4. jūnijs
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	8972/18 + COR 1
Temats:	Padomes secinājumi par policijas sadarbības uzlabošanu ar mērķi apkarot vardarbību ģimenē, tostarp vardarbību pret sievietēm – Padomes secinājumi (2018. gada 4. jūnijs)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par policijas sadarbības uzlabošanu ar mērķi apkarot vardarbību ģimenē, tostarp vardarbību pret sievietēm, kurus Padome pieņēma 3622. sanāksmē 2018. gada 4. jūnijā.

Padomes secinājumi

par policijas sadarbības uzlabošanu ar mērķi apkarot vardarbību ģimenē, tostarp vardarbību pret sievietēm

ŅEMOT VĒRĀ TO, KA:

1. Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā ir apstiprināts, ka Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, vienlīdzību un cilvēktiesības, un ka šīs vērtības sabiedrības locekļiem ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība;
2. Līguma par Eiropas Savienības darbību 8. pantā ir uzsvērts, ka Eiropas Savienība, veicot visas savas darbības, tiecas novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem un sekmēt vienlīdzību, un 19. deklarācijā attiecībā uz LESD 8. pantu ir noteikts, ka, cenšoties samazināt nevienlīdzību starp vīriešiem un sievietēm, Savienības dažādo politiku mērķis būs cīnīties pret visu veidu sadzīves vardarbību un ka dalībvalstis veiks visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu šādas kriminālsodāmas darbības un sodītu par tām, un lai atbalstītu un aizsargātu cietušos;
3. jau pastāv vairāki ES likumdošanas instrumenti, kas palīdz novērst ar dzimumu saistītu vardarbību un nodrošina, lai personas, kas cietušas no vardarbības ģimenē, saņemtu aizsardzību un atbalstu, – vissvarīgākā no tiem ir Direktīva par cietušo tiesībām ¹ un aizsardzības rīkojumu savstarpējas atzīšanas instrumenti ²;

¹ Direktīva 2012/29/ES.

² Direktīva 2011/99/ES un Regula 606/2013/ES.

4. 2017. gada 11. maijā Padome pieņēma divus lēmumus par to, lai parakstītu Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvenciju), kuru jau ir parakstījušas visas dalībvalstis;
5. 2012. gadā Padome pieņēma secinājumus "Pret sievietēm vērstas vardarbības apkarošana un atbalsta pakalpojumu sniegšana no vardarbības ģimenē cietušajiem" ³, un 2014. gadā Padome pieņēma secinājumus "Pret sievietēm un meitenēm vērstas visa veida vardarbības, tostarp sieviešu dzimumorgānu kropļošanas, novēršana un apkarošana" ⁴;
6. vardarbība pret sievietēm pārkāpj sieviešu tiesības uz cilvēktiesībām un brīvībām. Tā ir viens no sieviešu diskriminācijas veidiem (vai ir diskriminācijas rezultāts), un tajā iekļauj visus ar dzimumu saistītus vardarbības aktus, kas sievietēm rada vai var radīt fizisku, seksuālu, psiholoģisku vai ekonomisku kaitējumu vai ciešanas, kā arī šādu vardarbības aktu draudus, piespiešanu vai patvaļīgu brīvības atņemšanu neatkarīgi no tā, vai šāda vardarbība notiek sabiedriskajā vai privātajā dzīvē ⁵;
7. kā minēts 2012. gada Padomes secinājumos "Pret sievietēm vērstas vardarbības apkarošana un atbalsta pakalpojumu sniegšana no vardarbības ģimenē cietušajiem", lai apkarotu un novērstu visus pret sievietēm un viņu bērniem, kas tam ir liecinieki, vērstas vardarbības veidus, ir vajadzīga saskaņota politika, tostarp policijas sadarbība, un visaptveroša pieeja. Ņemot vērā to, ka patlaban tikai viena septītā daļa sieviešu ziņo par vissmagākajiem vardarbības incidentiem, šajā politikā būtu jāietver pasākumi ar mērķi cietušos iedrošināt par incidentiem ziņot policijai ⁶;

³ 16382/12.

⁴ 9543/14.

⁵ 1. pants ANO deklarācijā Nr. 48/104.

⁶ Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*) (2014). Vardarbība pret sievietēm: aptauja visā ES. Galvenie rezultāti, Luksemburga, Publikāciju birojs.
<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>; 67. lpp., 3.10. tabula.

8. viens no visizplatītākajiem vardarbības pret sievietēm veidiem ir vardarbība ģimenē, kas ietver visus fiziskas, seksuālas, psiholoģiskas vai ekonomiskas vardarbības aktus, kas notiek ģimenē vai mājās vai starp bijušajiem vai esošajiem laulātajiem vai partneriem neatkarīgi no tā, vai vardarbības izdarītājs dzīvo vai ir dzīvojis vienā dzīvesvietā ar vardarbības upuri. Salīdzināmu datu vākšanu par vardarbību ģimenē apgrūtina tas, ka starp dalībvalstīm pastāv atšķirības jēdzienos un to izpratnē;
9. attiecībā uz vardarbību ģimenē cietušo efektīva aizsardzība pret atkārtotu viktimizāciju balstās uz to, ka kompetentajām iestādēm saskaņā ar Stambulas konvencijas 52. pantu tiek piešķirtas pilnvaras likt vardarbības ģimenē izdarītājam atstāt vardarbības upura dzīvesvietu un aizliegt vardarbības izdarītājam atgriezties dzīvesvietā vai tuvojties vardarbības upurim, vai citādi sazināties ar to; to dara, pieņemot valsts līmeņa aizsardzības pasākumus vai īstenojot citas valsts izdotu aizsardzības pasākumu ⁷, kas piemērots saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem. Šādas iejaukšanās mērķis ir apturēt to, ko bieži sauc par ciklisku vardarbību, un dot cietušajiem iespēju dzīvot bez bailēm. Ar šādu iejaukšanos kompetentajām iestādēm ir jāparāda, ka vardarbība ģimenē ir ne tikai privāta, bet arī sabiedrības problēma un ka atbildību par to nes vardarbības ģimenē izdarītājs, un ka uzvedība ir jāmaina viņam, nevis vardarbības upurim. Šo vēstījumu nodošana tālāk arī palīdz cietušajiem mazināt vainas vai kauna sajūtu;
10. lai gan policijas iejaukšanās mērķis ir aizsargāt cietušās personas tiesības pret pārkāpumiem, policijas pilnvaras bieži vien ir atkarīgas no tā, vai par šādiem pārkāpumiem ir noteikta kriminālatbildība. Tāpēc ir ārkārtīgi svarīgi, lai policija varētu paļauties uz krimināllikuma definīcijām, kas ietver visus vardarbības ģimenē aspektus. Tajā ietilpst psiholoģiskā vardarbība, piemēram, tas, ka cietušajam – parasti ilgā laika posmā – tiek iedvestas baiļu, bezcerības vai mazvērtības sajūtas. Tajā ietilpst arī seksuāla vardarbība, ko cietušie bieži izjūt kā īpaši pazemojošu un traumatisku;

⁷ Saskaņā ar attiecīgi Regulu 606/2013 vai Direktīvu 2011/99/ES.

11. neraugoties uz līdz šim panākto progresu, vēl arvien ES dalībvalstīs un starp tām atbalsta dienestos pastāv ievērojamas atšķirības attiecībā uz atbalsta spējām, kvalitāti un ģeogrāfisko izplatību. Ņemot vērā vēl neatrisinātās problēmas, būs vajadzīgi turpmāki centieni nodrošināt tiesībsardzības iestāžu efektīvu koordināciju, lai tās īpaši pievērstos prevencijas programmām un sistemātiskai apmācībai attiecībā uz cietušo tiesībām un vajadzībām tiem policistiem, kas strādā ar cietušajiem un personām, kas izdarījušas vardarbības ģimenē un vardarbības pret sievietēm aktus;
12. administratīvie dati, tostarp policijas dati, nevar precīzi uzrādīt, cik izplatīta ir vardarbība ģimenē un vardarbība pret sievietēm, jo lielākā daļa cietušo par šādiem incidentiem nepaziņo policijai. Administratīvo datu vākšana ir svarīga kā veids, kā reģistrēt informāciju par valsts reakciju uz šādu vardarbību; tā ir īpaši svarīga, izvērtējot politiku šādas vardarbības apkarošanai. Prasība pēc kvalitatīviem administratīvajiem datiem arī atbilst dalībvalstu starptautiskajām saistībām attiecībā uz vardarbības pret sievietēm novēršanu, kas noteiktas Direktīvā 2012/29/ES par cietušo tiesībām un Stambulas konvencijā. Nacionālo datubāzu uzturēšanu nodrošina kompetentās iestādes, tostarp arī policija ⁸.
13. viens no vardarbības pret sievietēm veidiem, kas strauji pieaug, ir kibervardarbība pret sievietēm un meitenēm, un tai var būt būtiskas ekonomiskās un sabiedriskās sekas. par šo fenomenu ziņo vēl mazāk, uz to reaģē vēl mazāk, un tas ir vēl mazāk zināms nekā vardarbība reālajā vidē, bet tam ir jāveltī īpaša uzmanība – arī saistībā ar kibernetizāciju kā vienu no prioritātēm 2018.–2021. gada politikas ciklā;
14. vairākums dalībvalstu ir izveidojušas specializētas vienības vai iecēlušas prokurorus, kuru uzdevums ir to struktūrās apkarot vardarbību ģimenē, un tam ir zināmas priekšrocības, piemēram, vardarbības aktu prevencijas, atklāšanas un izmeklēšanas efektīvāka organizēšana;
15. jāatgādina, ka atšķirīgas paražas, tradīcijas, kultūra vai reliģija nav attaisnojums nekādai vardarbībai ģimenē un vardarbībai pret sievietēm un nevar būt iemesls, lai izvairītos no vardarbības izdarītāja kriminālvajāšanas;

⁸ Apvienotajā Karalistē, Austrijā, Beļģijā, Dānijā, Francijā, Horvātijā, Igaunijā, Īrijā, Kiprā, Lietuvā, Luksemburgā, Maltā, Nīderlandē, Polijā, Portugālē, Rumānijā, Slovākijā, Slovēnijā, Somijā, Spānijā, Ungārijā un Vācijā.

16. sievietēm, kas ir migrantes, bēgles un patvēruma meklētājas, un viņu bērniem ir vēl lielāks risks ciest no vardarbības, jo viņu statuss ir neskaidrs un dzīves apstākļi bieži vien ir smagi. Šai saistībā dalībvalstis šīm augsta riska grupām parasti sniedz tāda paša līmeņa aizsardzību, vienlaikus cenšoties ņemt vērā to, ka šo grupu piekļuvi šādiem pakalpojumiem bieži vien apgrūtina iemesli, kas saistīti ar reliģiju, tradīcijām vai valodu;
17. Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra (*CEPOL*) jau nodrošina apmācību par to, kā novērst vardarbību ģimenē un aizsargāt sievietes no tās, tomēr pašreizējā notikumu attīstība prasa izskatīt iespējas, kā šo apmācību izvērst tādās jomās kā kibervardarbība pret sievietēm un meitenēm, kā arī sievietes migrantes, bēgles un patvēruma meklētājas un viņu bērni;
18. daudzas dalībvalstis ir izveidojušas mehānismus saziņai starp tiesībaizsardzības iestādēm un citām valsts iestādēm un nevalstiskām organizācijām, kā arī riska novērtēšanas procedūras vai instrumentus, ar ko novērtēt draudus no vardarbības ģimenē cietušo dzīvībai un veselībai;
19. visā Savienībā priekšējās līnijas policijas darbiniekiem ir skaidri noteikts pienākums sniegt nepieciešamo informāciju un palīdzību no vardarbības ģimenē cietušajiem, bet dažas dalībvalstis ir ieviesušas strukturētu un proaktīvu šādas informācijas formātu, piemēram, bukletus (dažkārt daudzvalodu) par pieejamiem atbalsta pakalpojumiem un aizsardzības pasākumiem, kā arī par cietušo tiesībām un attiecīgajām policijas kompetencēm;
20. šķiet, ka publisko iestāžu veiktie pēcpasākumi sakarā ar pastāvošiem aizsardzības pasākumiem Savienībā ievērojami atšķiras. Daudzas dalībvalstis šo uzdevumu uztic tiesu iestādēm, savukārt dažas valstis ir paredzējušas biežus kontaktus starp bijušajiem vai esošajiem cietušajiem un viņu tiešā tuvumā strādājošiem policijas darbiniekiem, kas var būt izdevīgi gan tāpēc, ka ļauj ātri reaģēt uz iespējamām pārkāpumiem, gan arī tāpēc, ka rada lielāku uzticēšanos starp cietušajiem un valsts iestādēm. Tas savukārt var ļaut panākt to, ka par vardarbību ģimenē tiek biežāk ziņots;

21. pret šo parādību vērsto rīcību varētu padarīt efektīvāku, izveidojot valsts kontaktpunktu jautājumos par vardarbības ģimenē apkarošanu. Attiecīgos gadījumos attiecīga kompetentā iestāde atbilstoši dalībvalstu struktūrām un tiesību aktiem būtu jāieceļ par valsts kontaktpunktu. Šādi valsts kontaktpunkti varētu sniegt informāciju par visu veidu vardarbību ģimenē un vardarbību pret sievietēm, kas ir nozīmīga efektīvai cietušo aizsardzībai citas dalībvalsts teritorijā. Ar valsts kontaktpunktu varētu sazināties gadījumos, kad no vardarbības ģimenē un vardarbības pret sievietēm cietušie no vienas dalībvalsts ceļo uz citu dalībvalsti un pastāv risks vai draudi, ka otrās dalībvalsts teritorijā var no jauna tikt pastrādāta vardarbība, vai tas jau ir noticis. Informācijas apmaiņai starp valstu kontaktpunktiem vajadzētu dot iespēju otrās dalībvalsts tiesībaizsardzības iestādēm nekavējoties reaģēt un efektīvi novērtēt vardarbīgās situācijas risku;
22. personu brīvas pārvietošanās telpā policijas pārrobežu sadarbība ir ļoti noderīga gadījumos, kad citā valstī ir jāizpilda ierobežojumi un aizsardzības pasākumi saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem,

PADOME UN EIROPAS SAVIENĪBAS DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI

AICINA Eiropas Komisiju:

1. izmantojot finansējumu, kas pieejams no attiecīgām pastāvošām programmām, atbalstīt dalībvalstu darbības – tādas kā mācības policijas darbiniekiem – ar mērķi atbalstīt no vardarbības cietušas sievietes un veicināt dzimumu līdztiesību;
2. vajadzības gadījumā rīkoties atbilstoši E pasākumam pielikumā Padomes Rezolūcijai (2011. gada 10. jūnijs) par Ceļvedi cietušo tiesību un aizsardzības stiprināšanai, īpaši kriminālprocesā, lai saskaņā ar 19. deklarāciju attiecībā uz LESD 8. pantu stiprinātu no vardarbības ģimenē cietušo sieviešu tiesības uz aizsardzību pret atkārtotu viktimizāciju,

PADOME UN EIROPAS SAVIENĪBAS DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI

AICINA dalībvalstis atbilstoši to attiecīgajām kompetencēm:

1. tālāk attīstīt, īstenot un uzlabot esošos daudzdisciplināros koordinētos mehānismus, kuru mērķis ir ar policijas iestāžu veiktu prevenciju, atklāšanu, izmeklēšanu un aizsardzību vērsties pret vardarbību ģimenē un vardarbību pret sievietēm;
2. strādājot sadarbībā ar valstu un Eiropas statistikas birojiem, uzlabot to, kā tiek apzinātas ar visu veidu vardarbību ģimenē saistītas lietas, kā arī to, kā policijas iestādes gan valstu, gan ES līmenī vāc un izplata salīdzināmus, uzticamus, regulāri aktualizētus un pēc dzimuma, vecuma un attiecībām starp cietušo un varmāku sadalītus statistikas datus par visu veidu vardarbības ģimenē un vardarbības pret sievietēm izdarītājiem un no tās cietušajiem, kā arī atbalstīt pētniecību un paraugprakses apmaiņu šajā jomā;
3. nodrošināt, ka tiek pareizi un konsekventi piemēroti esošie ES tiesību akti par aizsardzību un atbalstu no vardarbības ģimenē cietušajiem, tostarp Direktīva 2012/29/ES un ES noteikumi par aizsardzības rīkojumu atzīšanu, kas izklāstīti Regulā 606/2013 un Direktīvā 2011/99/ES;
4. ņemt vērā dažu dalībvalstu policijas pieredzi saistībā ar strukturētu informāciju, kas no vardarbības ģimenē cietušajiem pieejama par atbalsta pakalpojumiem un aizsardzības pasākumiem, tostarp par atkārtotas viktimizācijas un vardarbības cikla novēršanu;
5. stiprināt atbilstošu apmācību attiecīgajiem speciālistiem policijas iestādēs, kas strādā ar personām, kuras cietušas no jebkādas vardarbības ģimenē un vardarbības pret sievietēm, un šo nodarījumu izdarītājiem, un attiecīgā gadījumā saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi stiprināt policijas vienības vai programmas un darba grupas, kas strādā ar personām, kuras cietušas no jebkādas šādas vardarbības;
6. vairot zināšanas un īstenot pasākumus policijas struktūrās ar mērķi vērsties pret kibervardarbību pret sievietēm un meitenēm un jaunajiem draudiem, ko tā rada. Pieņemt preventīvus pasākumus un vairot informētību, izmantojot policijas iestādēm paredzētas mācības par kibervardarbību, kurās ņemti vērā dzimumu aspekti;

7. uzlabot policijas pārrobežu sadarbību, attiecīgā gadījumā atbilstoši dalībvalstu struktūrām un tiesību aktiem attiecīgu iestādi ieceļot par valsts kontaktpunktu. Valsts kontaktpunkti varētu nodrošināt savlaicīgu informācijas apmaiņu par visiem vardarbības ģimenē un vardarbības pret sievietēm un viņu bērniem gadījumiem, lai izveidotu efektīvu mehānismu apmaiņai ar informāciju, kas ir nozīmīga efektīvai cietušo aizsardzībai citu dalībvalstu teritorijā. Tas ietver arī gadījumus, kad no vardarbības ģimenē un vardarbības pret sievietēm cietušie no vienas dalībvalsts ceļo uz citu dalībvalsti un pastāv risks vai draudi, ka otrās dalībvalsts teritorijā var no jauna tikt pastrādāta vardarbība, vai tas jau ir noticis,

PADOME UN EIROPAS SAVIENĪBAS DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI

AICINA *CEPOL* atbilstoši tās kompetencēm:

1. ņemot vērā pašreizējo migrācijas situāciju, turpināt attīstīt mācību moduļus (piemēram, esošo tiešsaistes moduli "ar dzimumu saistīta vardarbība") par vardarbības ģimenē apkarošanu, pievēršoties citiem aspektiem – tādiem kā kibervardarbība pret sievietēm un meitenēm un vardarbība pret sievietēm migrantu centros, pret bēglēm un patvēruma meklētājām un viņu bērniem – un iekļaujot paraugprakses apmaiņu par darbu ar šādām lietām;
2. izskatīt iespējas organizēt speciālistiem, kas strādā ar migrantiem, bēgļiem, patvēruma meklētājiem un viņu bērniem, speciālu semināru vai *ad-hoc* tīmekļsemināru par vardarbību ģimenē un vardarbību pret sievietēm;
3. izstrādājot mācības, izmantot Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras un Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta regulārajos ziņojumos apkopotos pierādījumus, kas ietver datus par vardarbību ģimenē un vardarbību pret sievietēm un viņu bērniem migrantu centros un bēgļu un patvēruma meklētāju vidū.